

LEERLIJN

BFFLD

Lessenreeks 'Basis: Dieren'

Deze leerlijn is ontwikkeld door Cultuur en Techniek op School.

Groep 4

Informatie over 'Informatie over Dieren'

Groep 4, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks

In deze lessenreeks gaan de leerlingen het rijk der dieren verkennen door te werken met verhalende en figuratieve elementen. Ze vergroten hun vaardigheid in toepassingsmogelijkheden van materiaal. Ze gaan aan de slag met collages maken, schilderen en kleuren mengen, ze leren werken met klei en gaan arceren. Hierbij komen de beeldende aspecten: vorm, kleur, compositie, ruimte en textuur aan bod. Ze maken kennis met het werk van een aantal kunstenaars en beelden uit hun eigen leefomgeving.

Materialenlijst

- Les 1: Veel tijdschriften, kranten, gekleurde papiertjes, snoeppapiertjes, inpakpapier, zijdevloei etc., scharen, lijm, stevige A3-vellen, fineliners, viltstiften of kleurpotloden.
- Les 2: Wit A3- en A4-tekenpapier, schoolverf in kleuren donkerrood, geel, blauw, zwart en wit, kwasten, mengbakjes (borden of eierdozen), waterbakjes
- Les 3: (Chamotte) klei, boetseerplankjes en boetseerhoutjes of satéprikkers.
- Les 4: Dik tekenpapier (A4/A3, potloden, Oost-Indische inkt, kroontjesspennen, dunne kwasten, waterbakjes, papieren doekjes.

Les 1 - Fantasiedieren

Fabelachtig

Knippen en scheuren

Fantasiedier

Ons dierenrijk

De leerlingen gaan uitgeknipte vormen samenvoegen tot een zelfverzonnen fabeldier. Ze bekijken verschillende afbeeldingen van fabeldieren en het werk van kunstenaar Raoul Deleo. Ze gebruiken de collagetechniek om hun fabeldier in zijn omgeving weer te geven.

Les 2 - Kleurrijke vogels

Bonte vogels

Kleurenpracht

Flierefluiters

In vogelvlucht

De leerlingen maken kennis met een aantal kunstwerken waarbij ze gaan letten op decoraties, versieringen en hoe de kunstenaars deze hebben toegepast. Vervolgens gaan ze zelf aan de slag met het mengen van kleuren en het schilderen van bonte vogels, waarbij ze gebruik maken van decoratie, arcering en lijnenspel.

Les 3 - Diervormen

Stadsbeesten

Uit een stuk

Mijn dier

Beestenboek

De leerlingen gaan beelden uit Zoetermeer bekijken waarbij ze leren over verhoudingen en de kenmerken van een dier. Ze boetseren daarna zelf een dier uit een stuk.

Les 4 - Insecten

Kriebelbeestjes

Pen en inkt

Structuren

Insectenwereld

In deze les gaan de leerlingen verschillende insecten bekijken, onderzoeken en daarna een zelf maken. Ze gaan aan de slag met structuren en arceringen en maken zo een gedetailleerd insect. Deze les is een aanvulling op de les Flierefluiters waarbij de leerlingen leerden over decoraties van kleurrijke vogels.

1 Dieren: Fantasiedieren

Groep 4 lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel

De leerlingen leren een collage maken van verschillende soorten papier, waaronder ook bedrukt papier.

De leerlingen leren knippen, scheuren en plakken met verschillende soorten papier.

De leerlingen leren over plaatsing van figuren op het vlak.

Benodigde materialen

Berg tijdschriften, kranten, gekleurde papiertjes, snoeppapiertjes, inpakpapier, zijdevloei etc.

Scharen

Lijm

Stevige A3-vellen

Fineliners

Viltstiften of kleurpotloden

Opdrachten

Fabelachtig

Knippen en scheuren

Fantasiedier

Ons dierenrijk

Introductie

De leerlingen gaan uitgeknipte vormen samenvoegen tot een zelfverzonnen fabeldier. Ze bekijken verschillende afbeeldingen van fabeldieren en het werk van kunstenaar Raoul Deleo. Ze gebruiken de collagetechniek om hun fabeldier in zijn omgeving weer te geven.

Achtergrondinformatie voor de leerkracht:

Een collage maken is een soort schilderen met papier. Je plakt stukjes papier in een bepaalde compositie, en dat kunnen allerlei soorten papier zijn zoals treinkaartjes, snoeppapiertjes, krantensnippers, behang, en daaroverheen kun je weer schilderen, krijten.

Fabeldieren zijn fantasiewezens die vaak menselijke trekjes hebben. Een sfinx die raadsels verzint, een weerwolf die zowel mens als wolf is of een centaur die half mens, half paard is. Maar ook de draak, eenhoorn of zeemeermin zijn fabeldieren.

Vaak zijn de fabeldieren ook combinaties van andere dieren, of hebben zij een onnatuurlijk aantal lichaamsdelen (bijvoorbeeld tien koppen of zes poten).

Deze mythische wezens bestaan al eeuwenlang en komen voor in sprookjes, legendes en mythologische verhalen, maar ook bij Walt Disney of in de Harry Potter-serie.

Links: <https://youtu.be/2gGYyjWD-s>
<https://raouldeleo.com/project/terra-ultima/#>

Oriënteren**Fabelachtig****5 minuten****Opdracht**

Zoek op fabeldieren op internet en bekijk deze afbeeldingen. Bespreek wat fabeldieren zijn. Wat maakt een fabeldier tot een fabeldier, wat is het verschil met een bestaand dier? Wat is bijzonder aan het dier dat je op de afbeelding ziet? Ken je voorbeelden van fabeldieren? Denk aan sprookjes, eenhoorns, Harry Potter.

Bekijk nu het werk van de kunstenaar Raoul Deleo via terra-ultima.tumblr.com.

Raoul heeft een nieuwe wereld ontdekt met bijzondere diersoorten. De dieren zijn ontstaan door verschillende lichaamsdelen bij elkaar te voegen. Zie je van welke dieren de lichaamsdelen zijn gecombineerd? Hij heeft ze allemaal een Latijnse naam gegeven. Wat zou de Nederlandse naam kunnen zijn?

Reflecteren

Wat zijn de kenmerken van fabeldieren? Bestaan ze echt? Welke fabeldieren of namen kan je verzinnen? Krokofant bijvoorbeeld of chimpaleeuw.

Onderzoeken**Knippen en scheuren****15 minuten****Opdracht**

De leerlingen gaan hun eigen fantasiedier verzinnen. Hiervoor gaan zij eerst op zoek naar vormen, lichaamsdelen, printjes, vachtjes etc. om uit te knippen en te scheuren, want het wordt een collage. Leg uit wat een collage is.

Geef de volgende opdrachten:

- Bedenk hoe je dier er uit kan zien.
- Zoek naar lichaamsdelen, mooie printjes of kleurtjes in tijdschriften en knip of scheur deze uit. Je mag ook mooie vormen uit de verschillende soorten papier knippen. Zoek ook naar mooie structuren voor de huid van je fabeldier.
- Van al deze knipsels ga je hierna een nieuw dier maken.

Reflecteren

Welke kenmerken heeft jouw dier? Heb je genoeg plaatjes verzameld? Wat was er moeilijk? Hoe heb je dit opgelost?

Uitvoeren**Fantasiedier****30 minuten****Opdracht**

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Van de grote berg knipsels ga je nu je fantasiedier maken. Leg de stukjes papier op een groot wit vel en schuif net zolang tot je tevreden bent. Zorg dat je het hele vel gebruikt en niet een ieniemienie diertje in een hoekje plakt. Plak de papiertjes vast. Ze mogen over elkaar heen geplakt worden. Ook kun je dunne papiertjes erop plakken die de vacht van je dier weergeven.
- De vorm van je dier is nu klaar, nu kun je details aanbrengen met een zwarte stift. Misschien heeft je dier schubben of enorme tanden. Of mist er nog een staart of poten? Misschien kan hij wel vliegen met enorme vleugels. Teken alles erbij wat je nog mist aan je dier.
- Tot slot verzijn je een nieuwe naam voor jouw eigen fabeldier.

Reflecteren

Wat vind je moeilijk? Hoe heb je dit opgelost? Welke naam heb je bedacht en waarom heet jouw dier zo? Heb je bijzondere papiertjes gebruikt? Wat vind je speciaal aan jouw dier?

Evaluëren

Ons dierenrijk

10 minuten

Opdracht

Hang alle dieren naast elkaar of leg ze op een tafel. Loop met de leerlingen erlangs en bespreek ze.

Reflecteren

Welk dier valt meteen op? Waarom is dat? Waaraan zie je dat dit een fabeldier is?

Aanvullende suggesties

De fabeldieren kunnen ook in een omgeving geplaatst worden. Laat de leerlingen dan eerst op een wit vel een ondergrond tekenen met kleurpotloden. Leeft hun fabeldier in een kleurrijk bloemenveld of een donker bos? Zijn er modderpoelen of grote bergen? Alles kan. Als de tekening klaar is, plakken ze hun fabeldier erop.

2 Dieren: Kleurrijke

Groep 4, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel

- De leerlingen leren over decoraties en het versieren van details.
- De leerlingen leren kleurnuances en kleurcontrasten gebruiken.
- De leerlingen leren lijnen gebruiken als textuur, decoratie en arcering.

Benodigde materialen

- Wit A3- en A4-tekenpapier
- Schoolverf in kleuren donkerrood, geel, blauw, zwart en wit
- Kwasten
- Mengbakjes
- Waterbakjes

Opdrachten

Bonte vogels

Kleurenpracht

Flierefluiters

In vogelvlucht

Introductie

Vogels zijn een geliefd onderwerp van kunstenaars. De leerlingen maken kennis met een aantal kunstwerken waarbij ze gaan letten op decoraties, versieringen en hoe de kunstenaars deze hebben toegepast. Vervolgens gaan ze zelf aan de slag met het mengen van kleuren en het schilderen van bonte vogels, waarbij ze gebruik maken van decoratie, arcering en lijnenspel.

Oriënteren

Bonte vogels

5 minuten

Opdracht

Bekijk eerst de afbeeldingen: Fabritius (1622-1654) "Het puttertje" (1654) & Melchior d'Hondecoeter (1636-1695): "Het drijvend veertje" (ca. 1680). Bespreek deze met de leerlingen. Bekijk daarna de twee werken van Corneille: [Corneille 1](#), [Corneille 2](#).

Zijn de vogels natuurgetrouw weergegeven of heeft de kunstenaar een fantasievogel gemaakt vol met decoraties en versiering? Welke vogels vallen op en welke vallen juist niet op? Hoe komt dat? Bij vogels zijn vrouwtjes vaak onopvallender dan mannetjes. Waarom denk je dat dat is? Welke decoraties zie je: stipjes, ruitjes, streepjes etc.

Reflecteren

Bespreek het begrip 'decoratie' door te wijzen op de kleding van de leerlingen. Welke decoraties draag jij? Wat is het nut van decoraties? Welke decoraties hebben de vogels?

Onderzoeken**Kleurenpracht****15 minuten****Opdracht**

Laat de leerlingen op een wit A4-tje kleuren mengen. Let op: geef hen nog geen zwarte en witte verf! Geef de volgende opdrachten:

- Veel geel met een beetje rood is oranje, veel geel met een beetje blauw is groen, blauw met donkerrood is paars, blauw met geel en rood is bruinzwart. Laat de leerlingen arceringen maken door rode en groene lijntjes naast elkaar te zetten en decoraties maken door middel van stippen en streepjes.
- Kleurnuances: maak verschillende tinten rood, blauw, geel of groen door meer of minder water te gebruiken.

Deel nu ook zwart en wit uit. Vertel de leerlingen dat wit geschikt is om mee te mengen en kleuren lichter te maken, maar dat zwart meer bedoeld is om opvallende lijnen en vlakken te maken.

Reflecteren

Wat gebeurt als de mengverhoudingen (bijv. meer blauw, minder rood etc.) veranderen? Wat gebeurt er als je wit erdoorheen mengt? Maakt het uit of je er meer water bij doet?

Uitvoeren**Flierefluiters****30 minuten****Opdracht**

Geef de volgende opdrachten:

- Schilder een of twee vogels die met decoraties versierd zijn (lijnen, strepen, vierkanten, driehoeken) in bonte, maar ook in onopvallende kleuren.
- Belangrijk is dat je het hele vel gebruikt.
- Gebruik verschillende soorten decoraties die je vogels bijzonder maken. Door arcering, decoraties en verschillende soorten lijnen versterk je het karakter van je vogel. Denk aan stipjes, blokjes, bloemetjes etc.
- Schilder de vogels in een landschap met bomen, planten of bloemen.
- Natuurlijk mogen de vogels er zo fantasievol mogelijk uit zien. Maar natuurgetrouw kan ook.

Breng contourlijnen (met dunnere kwast) aan.

Reflecteren

Zijn er ook loopvogels afgebeeld? Hebben die andere versieringen gekregen dan de boomvogels? Wat doen de vogels: zijn ze aan het eten, bouwen ze nesten? Hebben de versieringen van vogels te maken met hun omgeving? Moeten ze opvallen, of juist niet? Waarom?

Evalueren**In vogelvlucht****10 minuten****Opdracht**

Bespreek met de leerlingen twee van de gemaakte kunstwerken. Wat zijn de grote verschillen tussen de twee werken? Zijn er ook vogels bij die echt bestaan?

Reflecteren

Is er decoratie toegepast? Zijn de kleuren helder gebleven of juist vuil geworden?

Aanvullende suggesties

Laat de leerlingen de vogels op karton schilderen. De vleugels worden los van karton gemaakt en daarna aan de vogel gezet met een touwtje of splitpennen. Hang de vogels op en laat ze vliegen!

3 Dieren: Diervormen

Groep 4, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel

De leerlingen leren eigen keuzes te maken en te onderbouwen met gebruik van klei.

De leerlingen leren vormsoorten (kubus, cilinder, piramide, kegel, enz.).

De leerlingen leren lichaamsvormen van dieren ruimtelijk weergegeven.

De leerlingen leren boetsen uit één stuk (lichaamsvormen van dier).

Benodigde materialen

(Chamotte) Klei
Boetseerplankjes
Boetseerhoutjes of satéprikkers

Opdrachten

Stadsbeesten

Uit een stuk

Mijn dier

Beestenboel

Introductie

Zeg ken jij het stadsbeest uit Zoetermeer al? Het is een bijzonder beest dat je zo maar ergens in Zoetermeer kan tegenkomen. De leerlingen gaan beelden uit Zoetermeer bekijken waarbij ze leren over verhoudingen en de kenmerken van een dier. Ze boetsen daarna zelf een dier uit een stuk.

Marjolijn Mandersloot, 'meet & greet', brons, 2011, Het thema is 'ontmoeten'. Het is een speelse ontmoeting van twee rennende jonge olifanten. Ze lijken op elkaar af te rennen zonder te willen stoppen. In al hun enthousiasme struikelen ze bijna over hun eigen poten.

Het kunstwerk "Speelvis" van Hans van Bentem (2008) bestaat uit zes delen op een zachte ondergrond. Samen vormen ze het idee van een vis. De Speelvis heeft een kop en een staart met daar tussenin vormen die doen denken aan vinnen, kieuwen, vleugels en vlammen.

"Woezel" van Marijke Quendag.

"Zeehond" van Theresia van der Pant.

Oriënteren

Stadsbeesten

5 minuten

Opdracht

In Zoetermeer staan een aantal beeldhouwwerken van dieren. Ze zijn allemaal heel verschillend. Bekijk een aantal voorbeelden. Herkennen jullie ze? Heeft iemand ze weleens in de stad gezien? Bespreek de kenmerken van het lichaam. Op welke plek staan ze? Kijk naar zwaar, licht, poten, nek, kop, bek, plaats van de ogen, vacht en patronen. Wat vind je opvallend of bijzonder aan dit beeld? Zijn de dieren duidelijk herkenbaar? Bekijk de beesten nog eens goed, wat is de basisvorm van elk beeld? Basisvormen zijn onder andere: kegel, bal, driehoek, rechthoek, cilinder of piramide.

Reflecteren

Welke dieren heb je zelf weleens gezien? Waar? Welk beeld spreekt je het meeste aan en waarom? Welk beeld heeft een bal als basisvorm? Welke basisvorm heeft het olifantje?

Onderzoeken

Uit een stuk

15 minuten

Opdracht

De leerlingen leren omgaan met klei. Hoe maak je klei kneedbaar, hoe maak je uit een stuk klei een vorm en hoe zorg je dat iets niet te dun wordt?

Doe het eventueel eerst voor, voordat ze zelf aan de slag gaan.

Geef ze de volgende opdrachten:

1. Pak het stuk klei in je handen en kneed het los door de klei te kneden met je duimen. Zorg dat de klei de tafel niet raakt.
2. Druk de klei samen en rol tot een bal met je handpalmen en vingers. Nu heb je een ronde bal gemaakt. Je kunt ook een kubus, een piramide, een cilinder of een kegel kleien. Deze vorm wordt de basis van je dier.
3. Maak nu de klei egaal door druk te zetten met je vingers en wrijf rimpels glad met vochtige vingertoppen.

4. Maak nu uit dit balletje klei een dier zonder dat je stukjes klei eraan plakt. Door de klei met je duimen in te duwen kun je poten en een kop maken. Gebruik je vingers en eventueel een boetseerhoutje of prikker.

Reflecteren

Hoe kneed je je klei uit elkaar? Hoe maak je een perfecte bal? Hoe krijg je een kop, poten en een staartje? Wat gebeurt er als je een los staartje of oortje of pootje aanplakt? Wat als je een oortje of vleugeltje papierdun maakt?

Uitvoeren

Mijn dier

30 minuten

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Boetseer een basisvorm zoals een kegel, bal, cilinder of piramide. Deze vorm is de basis van je dier.
- Bedenk welk dier je wilt maken. Je dier heeft poten (vleugels mag ook) en een staart.
- Boetseer uit je basisvorm eerst vijf duimdikke, korte uitsteeksels door met je duimen in de klei te knijpen. Plak geen losse onderdelen aan je dier, want tijdens het drogen zullen deze eraf vallen. Je kunt wel kleine stukjes aanplakken, ook laten 'groeien' kan (dubbeltjes drukken).
- Beslis nu wat de kop wordt en wat de poten.
- Als je weet welk dier je gaat maken, bedenk dan hoe dit dier eruit ziet. Welke kenmerken heeft dit dier? En denk ook goed aan de lichaamsbouw van je dier. Een olifant heeft bijvoorbeeld korte dikke poten, terwijl een giraf lange dunne poten heeft.
- Stel dit dier voor in een actie of situatie, zoals rennend, klaar voor de aanval, slapend. Welke houding heeft het dier in die situatie? Probeer je dier zo te boetseren.
- Zodra je dier stevig staat, maak je details (oogjes, snuit etc.) en textuur (vacht, veren of schubben) met een boetseerhoutje of stokje.

Reflecteren

Welk verhaal hoort bij jouw dier? Hoe zorg je dat je dier niet door zijn poten zakt, of de kop afbreekt? Hoe maak je het interessant en origineel? Waar kijk je met opzet af van de natuur? Waarom? Wat gebeurde er per ongeluk voor moois?

Evalueren

Beestenboek

10 minuten

Opdracht

Bekijk en bespreek de gemaakte dieren. Kijk nog eens naar het werk van de kunstenaars.

Reflecteren

Kun je aan de dieren zien in wat voor omgeving ze wonen en wat ze aan het doen zijn? Wat vind je een spannend, origineel, bijzonder kunstwerk? Wat heb je zelf ontdekt? Wat vond je leuk? Wat vond je lastig? Wat zou je anders doen?

Aanvullende suggesties

Zet eens een paar verschillend gemaakte dieren van dezelfde soort, zoals olifanten, bij elkaar. Welke verschillen zien jullie? En welke overeenkomsten?

4 Dieren: Insecten

Groep 4, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel

De leerlingen kunnen experimenteren met lijnen als textuur, decoratie en arcering.

De leerlingen leren structuren maken.

De leerlingen tekenen met pen en Oost-Indische inkt.

De leerlingen passen ritme en herhaling van vormen toe.

Benodigde materialen

Dik tekenpapier

Potloden

Oost-Indische inkt

Kroontjespennen

Dunne kwasten

Waterbakjes

Papieren doekjes

Liever geen Oost-Indische inkt? Gebruik dan fineliners of houtskool voor deze opdracht.

Opdrachten

Kriebelbeestjes

Pen en inkt

Structuren

Insectenwereld

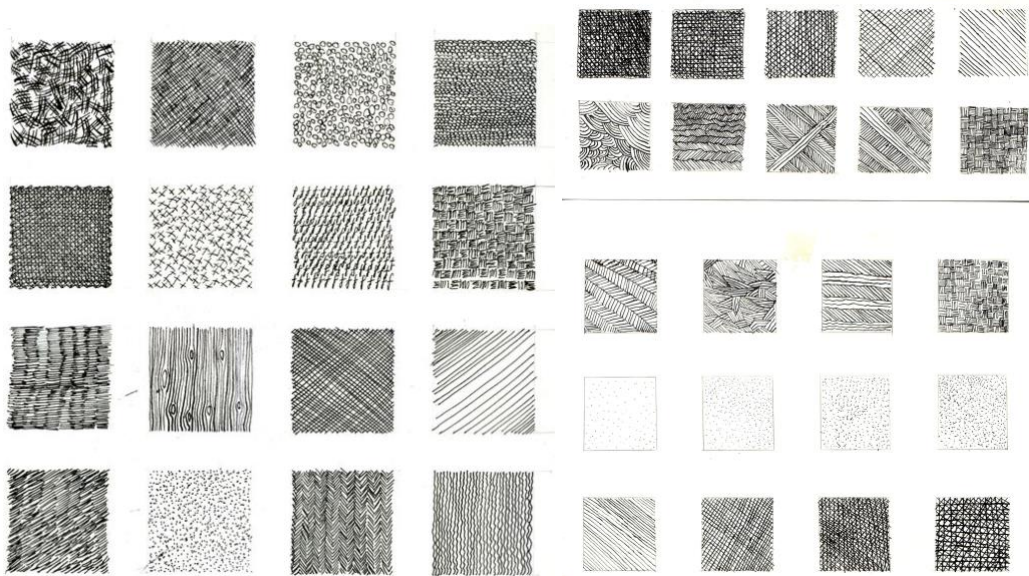
Introductie

Insecten zijn bijzondere beestjes, en ze zijn met veel. Er zijn op aarde wel meer dan 5 miljoen insecten. In deze les gaan de leerlingen verschillende insecten bekijken, onderzoeken en daarna een zelf maken. Ze gaan aan de slag met structuren en arceringen en maken zo een gedetailleerd insect. Deze les is een aanvulling op de les Flierefluiters waarbij de leerlingen leerden over decoraties van kleurrijke vogels.

Verschillende structuren

Voorbeelden van arceren en structuren

Oriënteren

Kriebelbeestjes

5 minuten

Opdracht

Bespreek met de leerlingen wat insecten zijn.

Wat is een insect? Welke insecten ken je? Waaraan herken je een insect? Hoeveel poten heeft een insect? Kan een insect altijd vliegen?

Een insect heeft een kop, een borststuk, achterlijf en 6 poten. Sommige insecten hebben ook vleugels. Het bijzondere aan insecten is dat ze geen skelet in hun lijf hebben, maar dat het skelet aan de buitenkant zit in de vorm van een schild.

De vleugels, poten en schild van een insect hebben vaak een bijzondere structuur. Bekijk nog eens de afbeeldingen. Welke structuren zie je? Wat is de structuur van de vleugels van een libelle, de gekleurde tekening van een wesp of het gladde schild van een tor.

Bekijk de drie kunstwerken refreshbug, wikifly en de tubefly van de kunstenaar Koen Taselaar (www.koentaselaar.nl) en bespreek de arcering en structuren. Kun je zien wat zijn tekeningen voorstellen?

Welke structuren gebruikt deze kunstenaar?

Reflecteren

Kun je een insect als huisdier hebben? Welk insect zou jij als huisdier willen hebben?

Opdracht

Onderzoek met de leerlingen de mogelijkheden van inkt en kroontjespen. Zie hierboven voorbeelden van arceringen en structuren. Leg uit wat arceringen zijn en wat structuren zijn.

Let op: laat ze de pen niet helemaal onderdompelen in de inktpotjes. Het puntje erin dopen is voldoende. Leer ze, ook als ze linkshandig zijn, om van links naar rechts te werken, zodat ze geen vlekken met hun hand maken.

Laat de leerlingen oefenen met arceren en geef de volgende opdrachten:

- Vouw een A4'tje in vieren. Vouw nu weer open, zo heb je vier vakken gemaakt. In ieder vak ga je een andere manier van arceren maken.
- Zet meerdere streepjes naast elkaar en vervolgens streepjes schuin eroverheen. Hoe dicht de streepjes op elkaar staan, hoe zwarter de schaduw wordt.

Laat de leerlingen nu structuren of patronen maken. Dikke lijnen, dunne lijnen, kringeltjes, golvende lijnen, stipjes, rondjes, vierkantjes etc. Vertel dat korte kleine dikke streepjes een wollig effect geven, terwijl dikke zwarte vlekken meer een pantser lijken.

Geef de leerlingen de volgende opdracht:

- Probeer de structuur van een vleugel te tekenen of de harige rug van een hommelm.

Laat ze ook oefenen met hoeveel druk je uitoefent op de kroontjespen. Hoe harder je op het papier drukt, hoe dikker en zwarter de lijn. Wat gebeurt er als je de pen platter of juist meer loodrecht op het papier zet?

Reflecteren

Wat gebeurt er als je hard op de pen drukt? Welke structuren vind je het beste gelukt, waarom? Wat gebeurt er als structuren dicht op elkaar staan? Welk effect krijg je als structuren juist verder uit elkaar staan?

Opdracht

Geef de leerlingen de volgende opdrachten:

- Denk aan de kenmerken van een insect en verzin nu je eigen insect.
- Je begint met het schetsen van je insect. Teken daarom eerst de omtrek van het insect. Als je tevreden bent, teken je het insect over met pen en inkt.
- Daarna kun je het insect verschillende patronen en structuren geven. Denk aan de structuren en patronen die je hebt gezien, zoals de dunne vleugels met lijntjes, de haartjes van de bij, de kleurrijke vleugels van een vlinder of de streepjes op het schild van een tor.
- Wordt het een vliegend insect, heeft jouw insect een groot of klein lichaam, heeft het bolle ogen? Gebruik de verschillende manieren van tekenen die je hiervoor geoefend hebt om het insect te tekenen en te versieren.
- Tot slot, verzin een bijzondere naam voor je insect en zet die erbij. Weet jij hoe jouw insect in het Latijn zou heten?

Reflecteren

Vind je het moeilijk om met kroontjespen te tekenen? Wat vind je goed gelukt aan je insect? Wat vond je lastig? Welke kenmerken heeft jouw insect?

Opdracht

Leg of hang alle insecten bij elkaar en bespreek ze met de groep.

Reflecteren

Welke gelijkenissen zien jullie? Wat maakt ieder insect uniek? Wie heeft een bijzondere decoratie gemaakt?

Aanvullende suggesties

Mocht je liever niet met kroontjespen en inkt werken dan kan deze opdracht ook worden uitgevoerd met houtskool of fineliners.

Colofon

De leerlijn beeld is ontwikkeld door Cultuur en Techniek op School.

Neem bij vragen contact op via info@cultuurentechiekopschool.nl

Voor meer informatie: www.cultuurentechiekopschool.nl
of mail naar: info@cultuurentechiekopschool.nl

Versie 1.0 - oktober 2020